

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Tomáše Kocourka, Ph.D. v právní věci žalobkyně: **EKO Logistics s. r. o.**, se sídlem Tyršova 68, Týnec nad Labem, zast. Mgr. Jakubem Hajdučíkem, advokátem se sídlem Sluneční nám. 14, Praha 5, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 65, Praha 10, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 6. 2017, č. j. 1189/500/16 31597/ENV/16, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 1. 2022, č. j. 8 A 133/2017-88,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobkyně **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Česká inspekce životního prostředí, oblastní inspektorát Praha (dále „prvostupňový orgán“), uložila rozhodnutím ze dne 3. 3. 2016, č. j. ČÍŽP/41/OOH/SR01/1516498.004/16/PSJ, žalobkyni pokutu ve výši 60 000 Kč a povinnost uhradit náklady řízení. Odvolání žalobkyně zamítl žalovaný svým rozhodnutím ze dne 6. 6. 2017, č. j. 1189/500/16 31597/ENV/16, a potvrdil rozhodnutí prvostupňového orgánu.

[2] Městský soud v Praze (dále „městský soud“) žalobu proti v záhlaví uvedenému rozhodnutí žalovaného (dále „rozhodnutí žalovaného“) zamítl rozsudkem ze dne 3. 3. 2021, č. j. 8 A 133/2017-37 (dále „1. rozsudek městského soudu“). Městský soud v rozsudku uvedl, že nevyhověl žádosti žalobkyně ze dne 28. 2. 2021 o odročení věci, resp.

o projednání věci prostřednictvím videokonference, kterou žalobkyně podala kvůli epidemické situaci a špatnému zdravotnímu stavu svého zástupce.

[3] Žalobkyně proti 1. rozsudku městského soudu podala kasační stížnost. Nejvyšší správní soud o ní rozhodl rozsudkem ze dne 30. 6. 2022, č. j. 2 As 104/2021-22 (dále „zrušující rozsudek“), tak, že 1. rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud uvedl, že *„právo účastníka řízení na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti, včetně možnosti vyjádřit se k věci, je v ústavněprávní rovině garantováno článkem 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Každý kdo je účastníkem řízení před soudy, má právo ve své věci takového řízení (jednání před soudy) osobně účastnit, zpravidla bez ohledu na to, zda by jeho přítomnost měla, anebo neměla vliv na vydání rozhodnutí. Jestliže soud přítomnost účastníkům řízení neumožní, lze v jeho postupu spatřovat porušení ústavního práva účastníka řízení.“* Nejvyšší správní soud dále míní, že pokud městský soud disponuje technickým vybavením pro konání videokonference, *„je zvláště za pandemických poměrů povinen poctivě zvažovat, zda s ohledem na charakter konkrétní věci právě takovýto způsob konání jednání není vhodný“.*

[4] Nejvyšší správní soud na závěr vytkl městskému soudu, že dostatečně nezkoumal možnost jednat videokonferenčně, a nabídl „návod“ jak měl městský soud postupovat. Městský soud si měl zjistit, zda je možné uskutečnit jednání prostřednictvím videokonference, a nabídnout vhodné blízké termíny (a to i v rádech týdnů až měsíců). Pokud by videokonferenční forma jednání nebyla uskutečnitelná, měl městský soud nabídnout jiný termín pro jednání v běžné formě.

[5] Městský soud následně rozhodl usnesením ze dne 1. 10. 2021, č. j. 8 A 133/2017-63, kterým zamítl návrh stěžovatelky na využití videokonference ve smyslu § 102a o. s. ř. při jednání ve věci. Dále vyzval stěžovatelku, aby ve lhůtě 30 dní sdělila, zda trvá na svém zastoupení Mgr. Jakubem Hajdučkem, nebo se nechá zastoupit jiným advokátem. Městský soud dále rozhodl v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále „napadený rozsudek“) tak, že žalobu zamítl.

[6] Proti napadenému rozsudku se žalobkyně bránila opakovanou kasační stížností.

II. Kasační stížnost žalobkyně a vyjádření žalovaného

[7] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) brojí proti napadenému rozsudku kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., požaduje jej zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení městskému soudu.

[8] Stěžovatelka namítá, že se městský soud neřídil závazným právním názorem vysloveným ve zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu, protože neuvedl žádné technické důvody, které by videokonferenčnímu způsobu jednání bránily.

[9] Stěžovatelka poukazovala na praxi Krajského soudu v Praze i městského soudu, které jednání pomocí videokonference již podstoupily. Městský soud pouze shledal, že není vázán praxí jiných soudů či senátů městského soudu. Stěžovatel namítá, že se městský soud vůbec nevyjádřil k informaci, že konat jednání prostřednictvím videokonference je

pokračování

letitá praxe Krajského soudu v Plzni. Městský soud se nevypořádal ani s námitkou, že videokonferenci lze konat i prostřednictvím platformy Skype, Google Meet a další. Stěžovatel upozorňuje i na to, že videokonference se u městského soudu konají standardně, a jako důkaz přikládá přípis 14. soudního oddělení.

[10] Stěžovatel namítá, že městský soud přehlíží § 172a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, a neobjasnil, proč je podle něho možné soudní řízení správní distančně provést a přestupkový případ stěžovatele touto formou nikoliv. To samé platí i o § 33a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[11] Dle stěžovatele je i překvapivá změna názoru městského soudu, když v 1. rozsudku tvrdí, že videokonferenci nelze za dva dny připravit, ale nyní uvádí, že ji nelze provést vůbec.

[12] Ani argumentace městského soudu, že povinností advokáta je i zvážit účelnost vynaložených nákladů na řízení nebo že soud neshledává postup prostřednictvím videokonference účelným, neboť by se právní zástupce stěžovatelky musel dostavit k jinému soudu, který by přenos umožnil, protože je vyžadována přítomnost soudce nebo jiné soudní nebo úřední osoby, která se bude účastnit jednání, identifikuje osobu a zabezpečí bezvadný přenos, neobstojí. Konání jednání prostřednictvím videokonference je pro stěžovatelku účelnější, neboť přenos bude uskutečňován z kanceláře jejího právního zástupce, a tak nebude muset vynaložit náklady na cestu. Stěžovatelka zároveň uvádí, že kontrolu průkazu totožnosti lze provést i videokonferenčně, jak tomu činí například banky, které zakládají vzdáleně bankovní účty.

[13] Stěžovatelka namítá, že lpění městského soudu na fyzické přítomnosti právního zástupce stěžovatelky při jednání je přepjatě formalistické, jako když lpí městský soud na listinné podobě dokumentů v případě, kdy to není pro naplnění účelu právní úpravy nezbytné.

[14] K odůvodnění městského soudu, že „žalobce ani ve své kasační stížnosti neuvedl, jaký procesní úkon by býval učinil, pokud by se jednání býval účastnil“, stěžovatelka uvádí, že jí svědčí základní právo dané Listinou základních práv a svobod a Ústavou, a to bez ohledu na to, zda by její účast na řízení měla nebo neměla vliv na výsledné rozhodnutí. To plyne mj. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 12. 2020, č. j. 8 Afs 250/2020-20. Městský soud jí svým postupem upřel právo na veřejné projednání, a proto je třeba napadený rozsudek zrušit.

[15] Žalovaný se ztotožnil se závěry městského soudu. Předně není jasné, jaké věcné námitky by stěžovatelka chtěla vznést při ústním jednání; s veškerými jejími věcnými námitkami se městský soud již vypořádal. Stěžovatelka dostala i opětovnou možnost účasti na ústním jednání dne 26. 1. 2022, a nevyužila ji. V této době se zcela běžně konala ústní jednání na úřadech či soudech. Zástupce stěžovatelky bezdůvodně odmítá svoji účast na jednání. K jím uváděným závažným dlouhodobým zdravotním problémům nelze přihlídnout – zastoupení stěžovatelky v předmětné věci převzal zástupce dobrovolně.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[16] Kasační stížnost je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) osobou oprávněnou (§ 102 s. ř. s.). Stěžovatelka je rovněž zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[17] Kasační stížnost **není důvodná**.

[18] Stěžovatelka opakovanou kasační stížností napadá rozsudek městského soudu, kterým rozhodl znovu poté, co byl vydán zrušující rozsudek Nejvyššího správního soudu. Jako důvod namítá, že se městský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu. Opakovaná kasační stížnost je tedy přípustná [§ 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.].

[19] Ze spisového materiálu vyplynulo, že po zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu zaslal zástupce stěžovatelky dne 9. 9. 2021 e-mailem žádost o odročení jednání a změnu formy jeho konání. Žádost odůvodnil pracovní neschopností, kterou doložil, a strmě narůstajícími počty nakažených nemocí COVID-19. Zástupce doložil doklad o očkování a tehdy čerstvý test protilátek v těle, který svědčil o jejich nízké hladině. I s ohledem na to zástupce požádal o jednání prostřednictvím videokonference. Zároveň uvedl, že má bohaté zkušenosti s jednáním prostřednictvím videokonferencí. Měl za to, že videokonferenci lze po technické stránce uskutečnit. I městský soud je vybaven videokonferenčním zařízením Polycom RealPresence. Ústní jednání se může konat například prostřednictvím rozhraní Skype, WhatsApp, Google Meet a dalších. Na e-mail zástupce stěžovatelky odpověděl žalovaný tím, že netrvá na jednání ve věci. Dle pokynů soudkyně bylo následně jednání ve věci sp. zn. 8A 133/2017 nařízené na 10. 9. 2021 v 11 hodin zrušeno.

[20] Dne 1. 10. 2021 vydal městský soud usnesení č. j. 8A 133/2017 – 63, kterým zamítl návrh na využití videokonference ve smyslu § 102a o. s. ř. Zároveň vyzval stěžovatelku, aby ve lhůtě 30 dnů sdělila, zda trvá na svém zastoupení Mgr. Jakubem Hajdučíkem. V odůvodnění usnesení městský soud uvedl, že vzhledem k výrazné proměně pandemické situace v mezidobí bylo nařízeno jednání na den 11. 9. 2021. Zástupce stěžovatelky následně poslal žádost o odročení jednání dne 9. 9. 2021. Zároveň požádal o provedení jednání formou videokonference. Městský soud dospěl k závěru, že § 102a o. s. ř. neumožňuje vést jednání formou videokonference. Umožňuje však provést jednotlivý procesní úkon jako například výslech svědka, účastníka či znalce nebo zpětvzetí žaloby, tedy nikoliv provedení celého jednání ve věci, jak se domáhá zástupce stěžovatelky. Uvedené ustanovení počítá s tím, že prostřednictvím videokonference lze zprostředkovat možnost účasti na jednání, ale pouze účastníka řízení, nikoliv jeho zástupce. Podle městského soudu se forma videokonference má využít hlavně s ohledem na zásadu přímosti, a to z důvodu zprostředkování možnosti jednání s osobou, která se z nějakého důvodu nemůže dostavit k procesnímu soudu. Podle městského soudu dlouhodobá zdravotní indispozice zástupce nebo jeho strach z nákazy nemocí COVID-19 nejsou dost silným argumentem pro odůvodnění účelnosti takového postupu. Nadto zástupce stěžovatelky není v řízení osobou nezastupitelnou. Městský soud se vypořádal i s námitkou praxe jiných soudů; uvedl, že jí není vázán a že praxe jiných soudů není účelem a smyslem § 102a o. s. ř.

pokračování

[21] Přestože byla stěžovatelka poučena, že proti výše uvedenému usnesení není možné podat kasační stížnost, učinila tak; Nejvyšší správní soud ji usnesením ze dne 24. 11. 2021 č. j. 1 As 324/2021-14, odmítl.

[22] Dne 5. 1. 2022 poslal zástupce stěžovatelky e-mail se žádostí o odročení nařízeného jednání, doložil pracovní neschopnosti a uvedl, že narůstají počty nakažených COVID-19 ve variantě Omikron. Zároveň přiložil doklad o třetím očkování. Opětovně požádal, aby jednání bylo vedeno prostřednictvím videokonference. Dodal, že i kdyby byl zdravý, jeho účast vylučuje dříve nařízené jednání u Krajského soudu v Ostravě, a že právě proto, aby nedocházelo ke kolizím, je zřízen jeho veřejný kalendář.

[23] Městský soud v reakci na opětovnou žádost o odročení nařízeného jednání zaslal zástupci přípis ze dne 25. 1. 2022 s tím, že jednání v uvedené právní věci, nařízené na den 26. 1. 2022, odročeno nebude. Z jednání byl pořízen zvukový záznam, který je součástí soudního spisu. Zástupce stěžovatelky se na nařízené jednání nedostavil.

[24] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s odůvodněním rozsudku městského soudu v rozsahu souvisejícím se stížními námitkami. Stěžovatelovo tvrzení, že se městský soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, neobstojí.

[25] Nejvyšší správní soud ve zrušovacím rozsudku mj. v bodě [13] uvádí, že *„plynula pro městský soud povinnost nařídit a konat jednání v takový termín, aby pokud možno odpovídal možnostem účastníků řízení s přihlédnutím k jejich situaci, k povaze věci či k obecným poměrům (zde se zohledněním zvláštní situace dané pandemií nemoci Covid-19). Pokud soud disponuje zařízením pro konání jednání prostřednictvím videokonferenční techniky, je zvláště za pandemických poměrů povinen poctivě zvažovat, zda s ohledem na charakter konkrétní věci právě takovýto způsob konání jednání není vhodný. Bude tomu zejména tehdy, jsou-li účastníci či někteří z nich dobře schopni se takovouto formou jednání účastnit a jde-li o řízení s menším počtem aktérů (účastníků, svědků, znalců apod.), u něhož lze předpokládat spíše právní argumentaci a polemiku stran a nikoli složité dokazování, u kterého by byla vhodnější osobní přítomnost všech na jednom místě.“* Dále rozvíjí myšlenku a tvrdí, že městský soud má přistupovat k žádostem o odročení spíše vstřícně, se snahou domluvit vhodný termín jednání. Naopak pokud bude městský soud čelit méně vstřícnému a tvrdšímu přístupu ze strany účastníků řízení, jeho vstřícný přístup nebude na místě.

[26] V bodě [31] zrušujícího rozsudku Nejvyšší správní soud zhodnotil, že *„přesto v nyní projednávané věci městský soud k žádosti stěžovatelky o odročení či o konání jednání formou videokonference nepřistoupil s dostatkem vstřícnosti a příliš akcentoval snahu o rychlost řízení“*. V bodě [15] uvedeného rozsudku pak Nejvyšší správní soud poskytuje „návod“, jak měl městský soud postupovat, pokud měl pochybnosti o důvodech, pro které právní zástupce stěžovatelky žádá opakované odročení anebo jednání formou videokonference. Míní, že městský soud měl zjišťovat, zda důvody zástupce jsou vážné a poctivé, v tomto ohledu si mohl vyžádat lékařskou zprávu, která by zdůvodnila případný zástupcův rizikový zdravotní stav. Městský soud ani hlouběji nezkoumal, zda jednání zástupce bylo pouhým zneužitím zvláštní situace pandemie, nebo plynulo z reálného rizikového stavu. Nezvažoval ani konání jednání videokonferenčně.

[27] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že městský soud přistupoval k zástupci stěžovatelky vstřícně. Ze spisu nepochybně plyne, že se snažil zajistit jiný termín konání jednání, kterého by mohl být zástupce účasten. Městský soud zástupci v usnesení ze dne 1. 10. 2021, č. j. 8 A 133/2017-63, vysvětlil důvody, pro které v předmětné věci nebude nařízeno videokonferenční jednání. V napadeném rozsudku v bodech [26] – [31] se městský soud opět vypořádal s námitkami ohledně odročení jednání a zamítnutí žádosti o konání videokonference. Usnesení a napadený rozsudek jsou srozumitelně a rozumně odůvodněny. Není úkolem městského soudu, aby vyhověl každé žádosti o možnost odročení ani každé žádosti o konání jednání prostřednictvím videokonference. To, zda bude takto jednáno, závisí na komplexní úvaze soudu, v níž má soud široký prostor pro zohlednění nejrůznějších faktorů, nejen těch, jež se týkají samotných účastníků a vnějších podmínek (např. situace pandemie), ale i takových, které souvisí s provozními podmínkami a obvyklým způsobem práce samotného soudu. Povinností soudu je vyvarovat se svévole a postupovat uvážlivě. Na způsob případné realizace videokonference nemá stěžovatelka žádný nárok (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2021, č. j. 2 As 159/2021-105).

[28] Dle § 102a o. s. ř., přiměřeně užitého dle § 64 s. ř. s., platí, že *na návrh účastníka nebo je-li to účelné, může soud provést úkon s využitím videokonferenčního zařízení, zejména zprostředkovat přítomnost účastníka nebo tlumočníka na jednání nebo provést výslech svědka, znalce nebo účastníka*; komentářová literatura pak uvádí, že „rozhodnutí o využití videokonferenčního zařízení (je) plně na úvaze soudce a výrazem jeho nezávislé rozhodovací činnosti, navíc proti rozhodnutí o (ne)využití videokonference, jímž se jen upravuje vedení řízení, není odvolání přípustné“ (srov. JIRSA, Jaromír, a kol. Občanské soudní řízení – 2. část, Soudcovský komentář. Wolters Kluwer, Praha, 2019).

[29] Postup městského soudu, který spočíval v nevyhovění žádosti stěžovatelky o projednání věci formou videokonference a následném zamítnutí žádosti o další odročení jednání, nezasáhl do jejího práva na spravedlivý proces.

[30] Stěžovatelka klade k tíži městskému soudu, že před vydáním prvního zrušujícího rozsudku tvrdil, že připravit videokonferenci nelze za dva dny, a v napadeném rozsudku už možnost konání videokonference nepřipouští vůbec. Ani v 1. rozsudku městského soudu, ani v napadeném rozsudku však městský soud netvrdí, že nelze uskutečnit videokonferenci, pouze argumentuje, z jakých důvodů bylo nařízeno běžné jednání. Jeho argumenty jsou racionální a není patrné, že by byly založeny na svévoli. Soud má mít široký prostor k úvaze, jak skloubit právo účastníků na konání jednání a požadavek, aby nebyli nadměrně administrativně zatěžováni, s organizačními požadavky na pokud možno hladké a nekomplikované fungování soudního mechanismu.

[31] Ani námitky vztahující se k zákonu o azylu a cizineckému zákonu neobstojí. Městský soud nevyhloučil možnost konání videokonference, pouze přdestřel, pro jaké situace se možnost nabízí, přičemž předmětnou věc mezi takové nezahrnul. Podle § 64 s. ř. s., *nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení první a třetí části občanského soudního řádu*. Pokud stěžovatelka nenalezla výslovnou právní úpravu videokonference v s. ř. s., měla se zaměřit na § 102a o. s. ř., nikoliv na zákon o azylu či cizinecký zákon. Konání jednání prostřednictvím

pokračování

videokonference městský soud důkladně popsal v usnesení ze dne 1. 10. 2021, č. j. 8 A 133/2017-63, kde mj. uvedl, že pro ověření totožnosti musí být zajištěn zaměstnanec soudu, který musí být přítomen po celou dobu jednání. Tvrzení stěžovatelky, že stačí ověřit totožnost bez přítomnosti zaměstnance soudu, je v rozporu s § 102a o. s. ř.

[32] Lze souhlasit se stěžovatelkou v tom, že má právo na spravedlivý proces, a tedy i účasti na konaném jednání, bez ohledu na to, zda by její účast na jednání měla nebo neměla vliv na výsledné rozhodnutí (viz např. jí zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 12. 2020, č. j. 8 Afs 250/2020-20, body 8 až 10 a tam uvedená prejudikatura). V nyní posuzované věci městský soud v přípisu ze dne 13. 10. 2020, č. j. 8 A 133/2017-21 uvedl, že věc lze rozhodnout bez nařízení jednání v souladu s § 51 s. ř. s. Výtka městského soudu směrem ke stěžovateli ohledně neuvedení důvodu, pro který trvá na nařízeném jednání, je sama o sobě nedůvodná; stěžovatel má právo na konání jednání, i když pro to žádný specifický důvod nemá. Popsaný názor městského soudu vyjádřený v přípisu však nebyl ani jediným, ani stěžejním důvodem, pro který se městský soud rozhodl zamítnout žádost o konání jednání prostřednictvím videokonference. Proto nemohl mít tento sám o sobě nezákonný názor městského soudu vliv na zákonnost přezkoumávaného rozsudku. Podstatné bylo, že městský soud nepovažoval konání jednání prostřednictvím videokonference za vhodné s ohledem na konkrétní poměry a že tato jeho úvaha nebyla stížena svévolí.

IV. Závěr a náklady řízení

[33] Nedůvodnou kasační stížnost Nejvyšší správní soud zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[34] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s. Procesně neúspěšná stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšnému žalovanému, který by obecně vzato právo na náhradu svých nákladů řízení měl, ji soud nepřiznal. Žalovanému totiž žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. dubna 2023

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu